

2002/757/G/97

Exnr. 9 van 20 Exn

NOTA

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Nota bestemd voor

- CS
- HACIV
- HAO
- HAVI
- HAMIDKL
- HAMIDKLu
- HAMIDKM

Nummer
DIS97004483

Datum
12 SEPTEMBER 1997

Onderwerp:
Inlichtingenbulletin

1. Hierbij doe ik U toekomen Inlichtingen-Bulletin nr.35/97 van de MID.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr
Brigade-generaal

Bijlagen

- 1 -

Opsteller

drs

Doorkiesnummer

070-3188087

INLICHTINGEN-BULLETIN NR.: 35/97
(11 september 1997)

Rusland	- Minister [redacted] Rusland zal slechts 2000 strategische kernwapens overhouden
Midden Oosten	- Syrisch-Iraaks-Iraanse as onwaarschijnlijk
Zuid Afrika - MERCOSUR	- Zuidafrikaanse belangstelling voor MERCOSUR-lidmaatschap
Midden Amerika	- Plannen voor Politieke Unie

RUSLAND

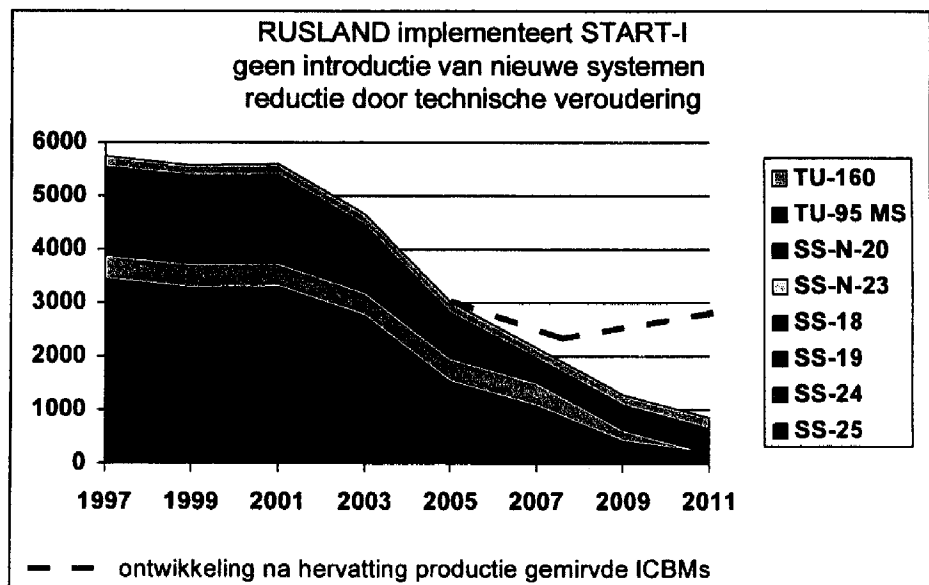
Minister [redacted] Rusland zal slechts 2000 strategische kernwapens overhouden

Begin september heeft de Russische Minister van Defensie [redacted] in het openbaar verklaard dat het strategische arsenaal van zijn land zal inkrimpen en in de nabije toekomst niet meer dan 2000 gevechtscoppen zal tellen. Hij noemde het van cruciaal belang voor Rusland dat START-2 wordt geratificeerd en dat onderhandelingen over een START-3 verdrag zo snel mogelijk worden afgesloten.

Hiermee gaf [redacted] aan dat de mogelijkheden van Rusland op het gebied van de strategische kernwapens beperkt zijn. Met 2000 strategische gevechtscoppen zou Rusland ver beneden de START-1 limiet van 6000 kernwapens blijven, maar ook de START-2 limiet van 3000 kernwapens niet halen. Waarschijnlijk zijn de uitlatingen van [redacted] onderdeel van een nieuwe campagne van de Russische politieke en militaire leiding om START-2 toch door de Duma te laten ratificeren. Daar overheerst nu nog de opvatting dat het niet in het belang van Rusland is om START-2 te ratificeren en dat alleen START-1 moet worden nageleefd.

De door [redacted] gegeven voorstelling van zaken is realistisch. Berekeningen van de MID geven aan dat vanaf het jaar 2000 door technische veroudering een snelle reductie van het aantal strategische kernkoppen zal optreden.

Er zijn wellicht beperkte mogelijkheden om door de hervat-

ting van de productie van ICBMs met meervoudige kernkoppen de neergaande trend vanaf ±2005 om te buigen en een niveau van 3000 kernkoppen te bereiken. Er kleven echter nadelen aan dit scenario. Indien Rusland START-2 niet ratificeert zouden de Verenigde Staten een groot getalsmatig overwicht houden, omdat zij onder START-1 tot 8000 strategische kernkoppen kunnen aanhouden. (Volgens de bijzondere telregels van START-1 zou de VS dan overigens formeel over 6000 strategische kernwapens beschikken.) Bovendien zouden de Russen hun gevechtssystemen op een relatief klein aantal overbrengingssystemen hebben staan. Dit zou Rusland kwetsbaar maken voor een eerste, op de vernietiging van al zijn kernwapens gerichte, aanval. Tenslotte zouden de VS waarschijnlijk hun inspanningen op het gebied ABM minder willen beperken en daarmee de effectiviteit van het Russische arsenaal verminderen. Derhalve zou het niet-uitvoeren van START-2 voor Rusland alleen maar nadelige gevolgen hebben.

MIDDEN OOSTEN

Syrisch-Iraaks-Iraanse as onwaarschijnlijk

De Arabisch-islamitische landen in het Midden-Oosten en Noord-Afrika zijn in toenemende mate bezorgd over de (vooral militaire) samenwerking tussen Israël en Turkije. De onlangs aangekondigde Turks-Israëliisch-Amerikaanse marine-oefening in het oostelijk deel van de Middellandse Zee van 15-25 oktober a.s., heeft (wederom) geleid tot sterke anti-Israëliische en anti-Amerikaanse reacties, vooral uit de omringende landen. Met name Syrië voelt zich bedreigd door het in februari 1996 gesloten samenwerkingsverdrag tussen Ankara en Tel Aviv en zoekt in reactie op een dreigend isolement toenadering tot Iran en Irak.

Syrië heeft bij deze toenaderingspogingen met name met Iran enige (diplomatieke en economische) vooruitgang geboekt. Op het militaire vlak is een intensievere samenwerking tussen Iran en Syrië waarschijnlijk. De (gespreide) afbetaling door Iran van een groot deel, naar verluidt ca. US \$ 1,5 miljard, van de financiële schuld van Syrië aan Rusland (totaal US \$ 2 miljard) is hiervoor een duidelijke indicatie. De Iraanse financiering van de Syrische schulden dient in eerste instantie om Syrië in staat te stellen zijn strijdkrachten versneld te moderniseren met Russisch en Iraans militair materieel. De belangrijkste motivatie van Iran is echter om de militaire banden met Syrië blijvend aan te halen als tegenwicht tegen de Turks-Israëliische alliantie. Naar verwachting zal er de komende jaren sprake zijn van intensievere betrekkingen tussen Syrië en Iran

Een verdere normalisering van de Syrisch-Iraakse betrekkingen lijkt vooralsnog niet waarschijnlijk, mede vanwege de reeds lang bestaande animositeit tussen de leiders van beide landen. De Syrische autoriteiten gaven aan dat de relatie tussen beide landen slechts economisch van aard is en volledig binnen het kader van de VN "olie-voor-voedsel" overeenkomst met Irak plaats vindt. Op een oproep van een Iraakse staatskrant tot nauwere Iraaks-Syrische samenwerking op diplomatiek en vooral militair gebied heeft Syrië zeer terughoudend gereageerd..

In de regio staat ook de slechte verhouding tussen Irak en Iran een breder samenwerkingsverband, met name tussen de drie genoemde landen, in de weg. Hoewel Iran en Irak elkaar onlangs enkele handreikingen (o.a. in de pelgrimskwestie) hebben gedaan, blijft de erfenis van de Iraaks-Iraanse oorlog

[REDACTED]

(1980-'88), zoals herstelbetalingen, krijgsgevangenen etc., de onderlinge verhoudingen bepalen. Ook Syrische bemiddeling tussen beide landen zou op niets zijn uitgelopen. Daarnaast laten recente uitlatingen van [REDACTED] [REDACTED] aan het adres van het nieuwe Iraanse bewind weinig ruimte voor een verbetering van de verstoorde Iraans-Iraakse verhoudingen. De verwachting is dan ook niet dat er een as Damascus-Bagdad-Teheran zal ontstaan.

ZUID AFRIKA - MERCOSUR

Zuidafrikaanse belangstelling voor MERCOSUR-lidmaatschap

Tijdens een bezoek van een Zuidafrikaanse delegatie o.l.v. vice-president [REDACTED] aan Brazilië is onder meer gesproken over nauwere samenwerking tussen Zuid Afrika en MERCOSUR. Volgens persberichten zou Zuid Afrika zelfs de mogelijkheid van toetreding tot dit economische blok bestuderen. Relevant in dit verband is dat [REDACTED] deze week in Sao Paulo de derde economische top van MERCOSUR heeft bijgewoond. Het Zuidafrikaanse initiatief in de richting van MERCOSUR is mede tot stand gekomen onder druk van Zuidafrikaanse politieke en ondernemerskringen, die teleurgesteld zijn over het verloop van de onderhandelingen met Europa en Amerika over opening van de markten.

MERCOSUR, de "Gemeenschappelijke Markt van het Zuiden", bestaat momenteel uit Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay. Inmiddels hebben alle andere Spaanstalige Zuidamerikaanse landen echter al te kennen gegeven zich bij MERCOSUR te willen aansluiten en enkele van hen zijn reeds geassocieerd lid. Hoewel al jaren politieke, economische en ook militaire banden tussen Zuid Afrika en de MERCOSUR-landen bestaan, zou aansluiting van Zuid Afrika bij MERCOSUR voor beiden een belangrijke vergroting van de afzetmarkt betekenen. Belangrijker is evenwel dat er in MERCOSUR-verband een tendens naar steeds meer veiligheidspolitieke en militaire samenwerking is. Gelet op het feit dat reeds herhaaldelijk gezamenlijke maritieme oefeningen van Zuid Afrika en MERCOSUR-landen hebben plaatsgevonden en ook op andere gebieden militaire samenwerking bestaat, zou toetreding van Zuid Afrika tot MERCOSUR op lange termijn mogelijk kunnen leiden tot een soort Zuid-Atlantische Veiligheidsorganisatie.

MIDDEN AMERIKA

Plannen voor Politieke Unie

Tijdens een bijeenkomst van de Midden-Amerikaanse presidenten in de Nicaraguaanse hoofdstad Managua is vorige week een gezamenlijke verklaring ondertekend die de basis moet leggen voor een Midden-Amerikaanse Politieke Unie naar het model van de Europese Unie. Deze zou "geleidelijk en stapsgewijs" tot stand moeten worden gebracht. Hierbij zijn Nicaragua, Guatemala, Honduras, El Salvador, Costa Rica en (mogelijk) Panama betrokken, maar niet (de voormalige Britse kolonie) Belize, dat mede om historische redenen nauwere banden met het Caribisch Gebied heeft.

Omdat een in 1995 gesloten overeenkomst over veiligheidspolitieke samenwerking tussen de Midden-Amerikaanse landen in de praktijk weinig te betekenen heeft en in

de verklaring slechts in betrekkelijk vage termen over de meeste vormen van samenwerking wordt gesproken, lijken de plannen voor een politieke unie zeer ambitieus. Voor zover daadwerkelijk verdere stappen gezet zullen worden om de verklaring nader uit te werken, zal een politieke unie naar verwachting slechts op lange tot zeer lange termijn tot stand kunnen komen. Gelet op de interne politieke, sociale en etnische tegenstellingen binnen en tal van territoriale geschillen tussen de Midden-Amerikaanse landen is de kans echter groot dat het plan voor een politieke unie nooit gerealiseerd zal worden.